

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 169618
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

7/33071 7 GK 12
7/33296
7/34955 GK 26
7/36526-36531 GK 47
7/36683-36684 GK 50
7/36690
7/36824 GK 51
7/37350-37353 GK 61
7/37495-37496 GK 65
27 Ocak 2021
7/37600 GK 7
7/37721
7/37724 ...../2021
7/37846-37847
7/37849-37850
7/37936-37942
7/38057-38095
7/38097-38098
7/38375-38380
7/38520-38523
7/38673-3869
7/38702
7/38781
7/38975
7/38979
Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (8 Adet, 8 Sayfa)
- Cevap Yazısı (79 Adet, 129 Sayfa)

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN PROF. DR. KAMİL OKYAY SINDIR'IN
TBMM 7/36527 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR:

24 Eylül 2020 tarihli ve 31254 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Cumhurbaşkanlığı Kararları arasında "Acele Kamulaştırma" kararlarının da yer aldığı görülmektedir. Bunlar arasında 2970 sayılı Karar uyarınca, "Ege Biyogaz Enerji Santralinin yapımı için Manisa'da yer alan bazı taşınmazların Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından acele kamulaştırılması yer almaktadır.

Bilindiği gibi 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun, Acele Kamulaştırma uygulamalarını düzenleyen 27.Maddesi uyarınca; "yurt savunması ihtiyacına veya aceleliğine Cumhurbaşkanınca karar alınacak hallerde veya özel kanunlarla öngörülen olağanüstü durumlarda" acele kamulaştırma ile taşınmazlara el konulabilmektedir.

Oysa ki, yapılan uygulamalardan görülmektedir ki, gerçekleştirilen kamulaştırmaların büyük bir bölümünün "yurt savunma ihtiyacına" yönelik olmadığı, savaş, kıtlık, doğal afet gibi istisnai durumlarda devletin, uzayabilecek kamulaştırma süresi nedeniyle, zaman kaybetmeden ivedilikle işlemleri yapabilmesi için özel kanunlarla öngörülen "olağanüstü durumların" söz konusu olmadığı veya Cumhurbaşkanına, aceleliği konusunda, takdir yetkisi verilmiş olsa da özel sektör yatırımlarına yardımcı olmaya yönelik birçok kamulaştırma uygulamalarının "acele" nitelikli olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda aşağıda yazılı olarak yer alan sorularımın tarafınızdan ivedilikle yanıtlanmasını saygıyla dilerim:

- 1) Söz konusu acele kamulaştırmanın amacı nedir?
- 2) Bu acele kamulaştırma kararında "üstün kamu yararı" nedir? Acele Kamulaştırma kararı alınan taşınmaz üzerinde yapılması düşünülen yatırım, bir kamu yatırımı mıdır? Yoksa kamulaştırmanın ruhuna, yasal çerçevesine ve kamusal yarar ilkesine aykırı bir şekilde özel sektöre mi devredilecektir?
- 3) Yapılacak acele kamulaştırmanın, yurt savunması ile veya aciliyet gösteren bir doğal afet vb. durum ile veya özel kanunlarla öngörülen bir başka "özel durum" ile herhangi bir ilgisi var mıdır?
- 4) Tapu kayıtlarından anlaşıldığı üzere, acele kamulaştırılacak taşınmazların toplam alan büyüklüğünün yaklaşık 106.799 m² (106,8 dekar) olduğu anlaşılmaktadır. Oysa bu büyüklüğün daha önce öngörülen kamulaştırma alanının yaklaşık 3 kat daha fazlası olduğu iddiası doğru mudur?

- 5) Kamulaştırılacak alanın daha sonra genişletilerek büyütülmesi söz konusu mudur?
- 6) Taşınmazların 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planında, 1/25.000 ve 1/5.000 ölçekli nazım imar planlarında ve 1/1.000 ölçekli uygulama imar planındaki niteliği nedir? Bu planlarda yeni kullanım fonksiyonuna bağlı olarak değişiklik öngörülmekte midir ve ne zaman ve hangi kurum tarafından değiştirilmesi planlanmaktadır?
- 7) Taşınmazlar, imar planlarında "Tarımsal" nitelikli alan statüsünde ise imar planlarında değişiklik yapılmadan, taşınmazın kullanım nitelikleri değiştirilmeden yapılan acele kamulaştırma kararları ile yaratılan arazi rantının, taşınmazın gerçek malikine değil fakat "kamu yararı" atfedilerek devredilen özel sektör yatırımcısına sağlanması ve gerçek sahibi köylülerin yaşayacağı mağduriyetler sizce hukuka, adalete ve hakkaniyete uygun mudur? Bu durumda Anayasamızın 35. Maddesindeki "mülkiyet hakkı" ihlal edilmiş olmaz mı?
- 8) Acele kamulaştırma kararı alınan taşınmazların tapu kayıtlarında vasfı (niteliği) "tarla" olarak görülmektedir. 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu uyarınca tarım alanlarının tarım dışı amaçla kullanılabilmesi şartlara bağlanmıştır. Söz konusu taşınmazlar için de Toprak Koruma Kurulu'nca alınmış herhangi bir karar bulunmakta mıdır?
- 9) Tapu kayıtlarında tamamının "Tarla" niteliğinde olduğu söz konusu taşınmazlarda hangi ürün/ürünler yetiştirilmektedir? Zeytin ağaçları veya herhangi bir başka meyve türü yetiştiriciliği yapılmakta mıdır?
- 10) Yapılacak kamulaştırmanın tahmini bedeli ne kadar düşünülmektedir? Hâlihazırda yapılan tarımsal üretimin Çapaklı köyü/mahallesine ve ülke ekonomimize katkısı değerlendirilmiş midir ve ne kadardır?
- 11) Bu yatırımın doğaya, çevreye, yöre insanların yaşam alanlarına herhangi bir olumsuz etkisinin olmayacağı mı düşünülmektedir?
- 12) Acele Kamulaştırma kararı alınan taşınmaz üzerinde öngörülen yatırım için ve kamulaştırma öncesinde sizce olumlu ÇED raporunun alınmış olması gerekmez mi? ÇED olumlu raporu henüz yok ise bunun alınamaması durumunda yapılacak kamulaştırma uygulaması kamu zararına dönüşmüş olmaz mı?
- 13) Ya da ÇED olumlu raporunun 2009/7 sayılı Bakanlık Genelgesi uyarınca, daha önce birçok örnekte olduğu gibi, her halükarda verileceği mi düşünülmektedir?
- 14) Taşınmaz üzerinde öngörülen yatırım için yerel halka bilgi verilmiş midir, çevre halkının rızası alınmış mıdır? Civar alanlarda yapılmakta olan tarımsal üretim faaliyetlerine etkileri olacak mıdır? Önlemleri düşünülmüş müdür?
- 15) Çapaklı Köyü ve civar köylerin sakinlerinin acele kamulaştırma kararı hakkında önceden bilgilendirilmediği iddiası doğru mudur?
- 16) Acele kamulaştırma kararının Resmi Gazete'de yayınlamasının ardından kararı ilgilendiren bölgelerde çevre halkının bu karara karşı direnme haklarını kullanarak ve tamamen yasal çerçevede ortaya koydukları itiraz eylemlerinde adli kolluk tarafından zor kullanma, arbede, yaralanma vb. gibi durumların yaşandığı doğru mudur? Kadın, erkek, yaşlı, çocuk demeden köylü vatandaşlarımızın zor kullanılarak kendi yaşam alanlarından uzaklaştırıldığı doğru mudur?

CEVAPLAR:

Manisa İli, Salihli İlçesi, Çapaklı Mahallesi, 135 Ada 51 Parselde Ege Biyogaz Elektrik Üretim A. Ş. tarafından yapılması planlanan 3,21 MWm / 3,12 MWe kurulu güce sahip Ege Biyogaz Enerji Santrali (3,120 MWe / 3,21 MWm / 3,56 MWth) ve Gübre Üretim Tesisine ilişkin hazırlanan 1/5000 ölçekli Nazım ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı 3194 sayılı İmar Kanununun 9. Maddesi ve Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı 1 nolu Kararnamesinin ilgili hükümleri kapsamında onaylanarak 05/05/2020 tarihinde plan askı süreci gerçekleştirilmek üzere dağıtım yapılarak, 11/05/2020-10/06/2020 tarihleri arasında Manisa Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) tarafından askıya çıkarılmış ve herhangi bir itiraz başvurusu yapılmadığından, 15/06/2020 tarihli yazımızla söz konusu imar planı kesinleştirilmiştir.

Bakanlığımızca onaylanan söz konusu imar planı, Ege Biyogaz Elektrik Üretim A.Ş. mülkiyetinde olan 34.351,1500 m² büyüklüğündeki 135 ada 51 parselden oluşmaktadır.

Acele kamulaştırma kararına konu alan, İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planında "tarım arazisi" olarak tanımlanan alanda yer almakla birlikte 1/100.000 ölçekli ÇDP- Plan Hükümlerinin ÇDP'de "8.18.7. Enerji Üretim Alanları Ve Enerji İletim Tesisleri" başlığı altında "8.18.7.1. 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunda tanımlanan yenilenebilir enerji üretim alanlarında ilgili kurum ve kuruluşlardan alınan izinler ve enerji piyasası düzenleme kurumunca verilecek lisans kapsamında, bakanlığın uygun görüşünün alınması koşuluyla, 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı değişikliğine gerek kalmaksızın, ilgili kurum ve kuruluş görüşleri doğrultusunda hazırlanan nazım ve uygulama imar planları, ilgili idaresince onaylanır ve planlar bilgi için Bakanlığa gönderilir" uygulama hükmü bulunmaktadır.

5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun'un 3. maddesinin 8. fıkrasında yenilenebilir enerji kaynakları "*Hidrolik, rüzgâr, güneş, jeotermal, biyokütle, biyokütleden elde edilen gaz (çöp gazı dâhil), dalga, akıntı enerjisi ve gel-git gibi fosil olmayan enerji kaynakları*" olarak tanımlanmıştır. Bu çerçevede söz konusu alanda İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı kapsamında bir değişiklik yapılması planlanmamakta olup söz konusu proje kapsamında uygulamaların ÇDP'nin 8.17.7.1 uygulama hükmünde belirtilen esaslar çerçevesinde yürütülebileceği değerlendirilmektedir. Bununla birlikte acele kamulaştırma kararına konu alanda onaylı 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı bulunmamaktadır.

Projeye konu tesisin kurulacağı 135 Ada, 51 Parselin (Eski 1028 Nolu Parsel) mülkiyeti yatırımcı firma adına kayıtlı tapulu arazi olup arazinin niteliği tarla vasfında olduğu, ÇED sürecinden sonraki planlama aşamasında 5403 sayılı "Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu" gereğince ilgili firma tarafından plan yapma yetkisine sahip kuruluş aracılığıyla Manisa Tarım ve Orman İl Müdürlüğü'nün istemiş olduğu başvuru evrakları hazırlanarak müracaat edileceği ve gerekli izinlerin alınacağı, Manisa Tarım ve Orman İl Müdürlüğü'nün tarım dışı kullanım izni ile ilgili kurum görüşü alınmadan ve İl Toprak Koruma Kurulu'ndan tarım dışı kullanım izni alınmadan yatırıma başlanılmayacağı Nihai ÇED Raporunda belirtilmektedir.

İmar planına ilişkin Manisa Valiliği'nin (İl Tarım ve Orman Müdürlüğü) 06/03/2020 tarihli ve E.799841 sayılı yazıları ile tarım dışı amaçla kullanılmasının Bakanlıklarınca uygun görüldüğü belirtilmiştir.

Söz konusu projeye, 09.01.2020 tarih ve 5766 Sayılı ÇED Olumlu Kararı verilmiştir. Bu belge tesisin çevreye olan etkisinin değerlendirildiği ve çevreye herhangi bir olumsuzluğu olmayacağını ifade etmektedir.

Proje 2009/7 sayılı Bakanlık Genelgesi kapsamında yer almamaktadır. 25.11.2014 Tarih ve 29186 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren ÇED Yönetmeliği'nin 9 ncu maddesi kapsamında 25.04.2019 tarihinde Halkın Katılımı Toplantısı gerçekleştirilmiş ve halk bilgilendirilmiştir. Ayrıca yönetmeliğin ilgili maddeleri kapsamında gerçekleştirilmesi planlanan projenin ÇED süreçleri anons, askıda ilan, internet vb. şekilde halka duyurulmuştur.

Diğer taraftan gerek Bakanlığımız gerekse de Manisa Valiliği tarafından izleme-kontrol çalışmaları yapılacak ve tesiste yapılan iş ve işlemler denetlenecek, Nihai ÇED Raporunda taahhüt edilen tedbirlerin alınmaması durumunda 2872 sayılı Çevre Kanunu ile 5491 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapan Kanuna ve bu kanunlara istinaden çıkarılan Yönetmelikler çerçevesinde gerekli iş ve işlemler uygulanacaktır.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan alınan bilgide;

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 18/07/2019 tarihli ve 8724-6 sayılı Kararı ile Ege Biyogaz Elektrik Üretim Anonim Şirketi adına, Manisa ilinde kurulması planlanan Ege Biyogaz Enerji Santrali üretim tesisi için yatırıma başlanabilmesi ve gerekli onay, izin, ruhsat ve benzerlerinin alınabilmesi amacıyla 18/07/2019 tarihinden itibaren 2 (iki) yıl süreyle, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuat uyarınca ÖN/8724-6/04278 numaralı önlisans verildiği,

Ege Biyogaz Enerji Santrali için gerekli olan tarım arazisi nitelikli taşınmazın/taşınmazların, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi gereğince, amaç dışı kullanımlarının gerçekleştirilmesi amacıyla Manisa Valiliği İl Tarım ve Orman Müdürlüğünden talepte bulunulduğu,

Ege Biyogaz Enerji Santrali projesinin yerleşim yerinde bulunan Ege Biyogaz Elektrik Üretim Anonim Şirketine ait taşınmaz ile ilgili olarak tarım dışı kullanılması amacıyla Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 10/10/2019 tarih ve 8881-17 sayılı Kamu Yararı Kararı ve söz konusu projenin yol güzergâhında kalan taşınmazlar için de 27/08/2020 tarih ve 9517- 16 sayılı Acele kamulaştırmaya yönelik Kurul Kararı alınarak kamulaştırma kararı alınması ve devamı iş ve işlemlerin yapılabilmesi için dosyanın Bakanlığımıza (Millî Emlak Genel Müdürlüğü) gönderildiği belirtilmektedir.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun "Kamulaştırma" başlıklı 19 uncu maddesinin; 1 inci fıkrasında; *"Elektrik piyasasında üretim veya dağıtım faaliyetlerinde bulunan önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişilerinin, önlisans ve lisansa konu faaliyetleri için gerekli olan kişilerin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlara ilişkin kamulaştırma talepleri Kurum tarafından değerlendirilir ve uygun görülmesi hâlinde Kurul tarafından kamu yararı kararı verilir. Söz konusu karar çerçevesinde gerekli kamulaştırma işlemleri 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda belirtilen esaslar dâhilinde üretim faaliyetlerinde bulunan önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri için Maliye Bakanlığı, dağıtım faaliyetlerinde bulunan lisans sahipleri için TEDAŞ tarafından yapılır. Bu durumda kamulaştırma bedelleri ile kamulaştırma işlemlerinin gerektirdiği diğer giderler kamulaştırma talebinde bulunan önlisans veya lisans sahibi tüzel kişi tarafından ödenir."*

2 nci fıkrasında; "Kamulaştırılan taşınmazın mülkiyeti ve/veya üzerindeki sınırlı ayni haklar, üretim veya dağıtım tesislerinin mülkiyetine sahip olan ilgili kamu kurum veya kuruluşuna, bunların bulunmaması hâlinde ise Hazineye ait olur. Kamulaştırma bedeli önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişisi tarafından ödenerek tapuda Hazine adına tescil edilen veya niteliği gereği tapudan terkin edilen taşınmazlar üzerinde Maliye Bakanlığınca kamulaştırma bedelini ödeyen önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri lehine bedelsiz irtifak hakkı tesis edilir ve/veya kullanma izni verilir. İrtifak hakkının ve/veya kullanma izninin süresi önlisans veya lisansın geçerlilik süresi ile sınırlıdır." hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca, 703 sayılı KHK'nın 216 ncı maddesi; "Kanun ve kanun hükmünde kararnamelerle bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarına yapılan atıflar Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde bunlara karşılık olarak belirtilen ve düzeltilen bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarına yapılmış sayılır." hükmündedir.

Bu doğrultuda; lisans süresince ve alınan kamu yararı kararı doğrultusunda üretim faaliyeti göstermek üzere Manisa İlinde, Ege Biyogaz Enerji Santrali üretim tesisi kurulması için söz konusu taşınmazların tamamının veya dosyasında belirtilen kısımlarının, kamulaştırma bedelleri ile kamulaştırma işlemlerinin gerektirdiği diğer giderlerin; Ege Biyogaz Elektrik Üretim A.Ş. tarafından ödenmesi şartıyla, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 19 uncu maddesi ile 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre Bakanlığımızca Kamulaştırma Kararı alınması uygun görülmüştür.

Kamulaştırma Kararı alınan taşınmazlar hakkında 23/09/2020 tarihli ve 2970 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile söz konusu taşınmazların acele kamulaştırılmasına karar verilmiştir.

Bakanlığımızca, Manisa İlinde kurulacak olan Ege Biyogaz Enerji Santrali üretim tesisi yapımı için gerekli taşınmazlarla ilgili olarak, 364 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliğinin "Teminat" Başlıklı 17 nci maddesi kapsamında belirlenen toplam kamulaştırma giderlerinin Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna bildirilmesi, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından ilgili Şirketten teminatın alındığının Valiliğe bildirilmesini müteakip, söz konusu taşınmazların alınan Kamulaştırma Kararı doğrultusunda kamulaştırılması ve Hazine adına tescil işlemlerinin, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü (Milli Emlak Müdürlüğü) ile Muhakemat Müdürlükleri tarafından koordineli olarak 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümleri doğrultusunda sonuçlandırılması, yeni tapu senedi örneklerinin doğrudan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna gönderilmesi hususları 24/09/2020 tarihli yazı ile Manisa Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne iletilmiştir.